

‘Ik had
ook totaal
ongelovig
kunnen
worden’

→ **Marieke Luiten - van Meijeren** (1983) is kunsthistoricus en schrijver van twee romans. Ze woont met man Andreas en zoon Samuël in Apeldoorn, en is lid van de hersteld hervormde kerk. Haar debuut *Vleugelslag* speelt in Congo, waar ze van 2011 tot 2013 woonde. Ze raakte na haar terugkeer in een ernstige depressie en leed aan PTSS (posttraumatische stressstoornis). Deze periode verwerkt ze in haar tweede roman, *Een hemel zonder schroeven*, dat afgelopen maart verscheen bij Uitgeverij Mozaïek. Een recensie van het boek was vorige maand te lezen in *De Nieuwe Koers*.

tekst **Arie Kok** beeld **Jonneke Oskam**

Ze vond het best wel spannend, geeft ze toe: hoe zou haar debuut landen in de reformatorische wereld? “Mensen vroegen me of ik het wel aandurfde.” Inmiddels ligt haar tweede roman in de winkel: **Een hemel zonder schroeven**. “Bij dit boek denk ik: Dit is het. Dit ben ik.”

In *Een hemel zonder schroeven* verwerkt de 82-jarige Maria de dood van haar man. Ze wil maar één ding: hem zelf begraven, tegen alle protocollen in. Voor op het graf maakt ze een levensgroot mozaïek van een ballerina.

Met veel gevoel voor detail en betekenis werkte Van Meijeren de scènes uit. “Met mijn fantasie is niets mis, maar ik moet iets zien, ruiken, proeven, voor ik erover kan schrijven. Daarom heb ik een uitvaartondernemer gebeld en gevraagd of ik even in een kist mocht liggen. Om te weten hoe dat voelt, dat sombere, zwarte... Ik kan je zeggen: het ligt niet prettig. En ik wilde mee naar een uitvaart en weten wat er daarna allemaal gebeurt. Hoe het begraven werkt, en het verteringsproces.”

OPGENOMEN

De volgende dag al ging de telefoon: een uitvaart in Hattem. “Het gaat daar nog echt met de schop. Halverwege waren ze moe en gingen ze een sigaretje zitten roken. Toen heb ik het even overgenomen. Ik dacht: dit is hoe het moet zijn. Het gaat niet om de speech en dat je met schone handen naar huis gaat. Ik wil dat mijn dierbaren mij echt begraven. Maar liever nog sla ik die fase over en word ik zoals Elia en Henoch direct opgenomen. Mijn verhalen impliceren verlangen naar de hemel, naar schoonheid en liefde, naar opgenomen worden in een groter verband. Tegelijk zit er in dit boek ook een zoektocht naar de hemel op aarde.”

IK HEB EEN UITVAARTONDERNEMER GEVRAAGD OF IK EVEN IN EEN KIST MOCHT LIGGEN. OM TE WETEN HOE DAT VOELT

“De dood is voor mij echt een onderwerp geweest. Twee jaar terug overleed mijn oma. Ze was zo'n vrouw die op haar tachtigste nog een schildercursus ging doen. Het hielp haar om met stemmingswisselingen te kunnen omgaan. Dat heeft mij diep geraakt. Toen ik die eerste dag aankwam, stond mijn vader bij de kist. Mijn oma lag onder een glazen plaat. Ik vroeg of die eraf mocht. Ik wilde oma nog een keer zien. Ik wilde haar nog even aaien. Ik dacht dat dat heel eng was. Maar het was zo goed voor mij. Ik hoefde haar de dagen daarna ook niet meer te zien. Waarom zou je iemand waar je zoveel van hebt gehouden in de kist leggen en er niet meer aanzitten?”

“Bij het schrijven van mijn nieuwe roman stelde ik mezelf vragen over ouder worden en sterven. Vorige week heb ik te

horen gekregen dat mijn klachten van depressiviteit recidief zijn. Ik zal daar mijn leven op moeten aanpassen. Zo moeilijk als het leven nu al voor me is, zie ik erg op tegen ouder worden. In mijn boek zie je een ontwikkeling van een zurige oudere vrouw, die uiteindelijk met enige zelfspot naar zichzelf kan kijken. Ik hoop dit zelf in het echte leven ook door te maken.’ Dat Van Meijeren voor zichzelf grenzen verlegt en protocollen aan haar laars lapt, heeft met rebellie weinig van doen. Ze heeft het gewoon nodig. Niet alleen voor haar boeken, ook om te zijn wie ze is, een gevoelig en kunstzinnig mens. “We hebben zoveel schillen om ons heen. Laat de dingen toch zien zoals ze zijn. Zoals Zwagerman schreef: we doen allemaal of we een *happy shining family* zijn. We zijn allemaal bezig onszelf een beetje op te kalefateren. Wie schrijft op Facebook dat hij een slechte dag heeft? Ik doe er net zo hard aan mee, al is dat om mijn boek een beetje te promoten. We houden met zijn allen iets in stand, terwijl de een na de ander in een burn-out terechtkomt en het allemaal niet meer aankan.”

ALLE HEILIGEN

“Mensen vroegen me of ik dit boek wel aandurfde. Maar daar ben ik inmiddels wel overheen. Ik houd me niet meer zoveel bezig met hoe mijn boek landt. Dat was bij mijn debuut wel anders. Bij dit boek denk ik: dit is het. Dit ben ik, meer is het ook niet. Alleen richting mijn familie vind ik het nog spannend. Ik kom uit een gezin waarin kunst en cultuur niet zo voor de hand liggen. We waren thuis lid van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Op de reformatorische school had ik handvaardigheid in mijn pakket. Vijf, zes uur in de week. Ik kon er mijn ei goed in kwijt. We kregen ook kunstgeschiedenis. Dat was een eyeopener: er is dus meer. In musea was ik amper geweest. Mijn leraar handvaardigheid stimuleerde me om deze richting op te gaan. Het werd Kunstgeschiedenis. Zat ik in het eerste jaar, heel basaal, duizenden kunstwerken in mijn hoofd te stampen. Bij iconografie moesten we alle heiligen kennen. Ik had er een negen voor. In het Catherijneconvent legde ik een schilderij uit voor een groot publiek. Omdat ik nogal stotter, was dat een hele opgave. Kreeg ik weer een negen.”

“Met naakten heb ik nooit zo'n probleem gehad. Dat zegt denk ik iets over mij. Een vrouw uit de kerk kwam naar me toe en begon erover dat ik in het eerste hoofdstuk van mijn boek over schaamhaar schrijf. Ik moest het echt even opzoeken en realiseerde me toen pas dat ik dat geschreven had. Ik dacht ook wel: wat doet u dan met uw man in bed? Meer moeite had ik met de Christus-afbeeldingen. Dan zaten we in een donker hok en keken een serie dia's waarin heel gedetailleerd werd getoond hoe in de loop der eeuwen de kruisiging werd geschilderd. Hoe je een lijkkleur maakt, hoe je spijkers weergeeft en hoe een kruisiging anatomisch werkt. Het kwam

---

MIJN BOEK IS
MISSCHIEN TE EERLIJK
EN WORDT HET DAAROM
VERZWEGEN

---

denk ik omdat ik niet vertrouwd was met afbeeldingen van Jezus. Dat God, die je wilt eren en dienen, zo werd afgebeeld! Het was voor mij heilig. Toen voelde ik me eenzaam. Ik denk dat ik er nu wel anders naar kan kijken.”

POTOK

“Op de achterflap staat dat de jonge Maria autobiografisch is. Dat had er van mij niet hoeven staan. Ik voel me meer thuis bij het motto van het boek, een uitspraak van Arthur Japin: ‘Een roman hoeft niet waar te zijn, maar waarachtig.’ Het gaat om het verhaal. Het gaat me uiteindelijk om de kunst, om de eerlijke literatuur. Dat wil ik. Het is een heel proces geweest, maar ik ben nu wel zo ver dat ik me niet meer druk maak om wat voor achterban dan ook. Alleen richting mijn ouders vind ik dit nog wel moeilijk. Ik herken veel in de boeken over Asjer Lev van Chaim Potok. Die heb ik gelezen en herlezen. Als hij kruisigingen heeft geschilderd, komen zijn ouders naar de expositie. Dat beschrijft Potok zo treffend, moet je horen. ‘Heer der wereld, ik wilde niets afdoen aan Uw macht, aan Uw mogelijkheid om uit het niets te scheppen. Ik wilde alleen maar wat goede schilderijen maken. Heer der wereld, vergeef me. Ik draaide mijn rug naar de schilderijen, niet langer in staat naar het werk van mijn handen te kijken, ik kon de gedachte niet verdragen. Het verdriet dat deze werken de mensen waarvan ik hield zou gaan doen...’”

“De stille aanklacht die Asjer daarna ten deel viel, die voel ik ook heel erg. En ik kan niet zo goed begrijpen wat ze dan zo moeilijk vinden. Ik heb hele lieve ouders en het contact is goed. Ze zullen niet zo snel zeggen dat ze trots op me zijn of dat ze van me houden, maar je merkt aan alles dat het wel zo is. Tijdens mijn studie hebben ze me gesteund en waren ze belangstellend. Maar literatuur is kennelijk toch nog een brug te ver. Dit boek gaat blijkbaar te diep, is misschien te eerlijk en wordt daarom verzwegen? Soms voel ik me een afvallige. Ik was echt vol van God, ging op mijn tweeëntwintigste aan het avondmaal. Dat was heel bijzonder in de Gereformeerde Gemeente in Nederland. Ik ervoer dat ik op een voetstuk werd geplaatst. Als zo’n jonge vrouw bekeerd is, dan werkte God nog in de gemeente, werd er gezegd. Er hing een soort aura om me heen. Maar nu ben ik van mijn voetstuk gevallen. En eigenlijk vind ik dat vooral reinigend. Ik ben niet méér bijzonder dan een ander, en ik vind het goed zo.”

“Ik had ook totaal ongelovig kunnen worden. Nu vraag ik me soms af of God er wel is. En ik moet ervoor oppassen dat literatuur niet een soort zingeving voor me wordt. Maar ik kan geen afscheid nemen van het geloof. In die kerk van mijn jeugd heb ik God leren kennen. Misschien niet op de manier waarop ik het had gewild, maar met de kanttekening dat ik ook wel heel erg een zoeker ben.”